

Advokatfirma  
**FELLAND**

NVE  
Pb 5091 Majorstuen  
0301 Oslo

Advokat Olav Felland (H)  
og jordskifte kandidat  
Advokat Vetli Felland og  
Master økonomi og admin.  
Kontorsjef Randi J. Felland  
Tlf. 350 77677  
(H) = Møterett for Høgsterett

29. november 2024

Brevet er bare sendt på e-post: [uttalelse@nve.no](mailto:uttalelse@nve.no)

## **Kommentarer til høring om konsesjon om revisjon av konsesjonsvilkår for Røldal- Suldalsvassdragene. NVE sin ref: 201913014**

### **1 Innledning**

NVE har i brev fra 23. april 2024 sendt ut to konsesjonssøknader på høring:

- Revisjon av konsesjonsvilkår for Røldal-Suldal reguleringen i Ullensvang og Suldal
- Søknad om konsesjon til bygging av fem nye kraftverk i de samme vassdraga

Høringsfristen var opprinnelig satt til 31. august, men er utsatt til 30. november 2024. Vi har så langt det er praktisk, skilt de to høringene. Noen av høringsinnspillene vil være relevante for begge konsesjonsbehandlingene, og det legges derfor til grunn at høringsinnspillene ses under ett.

### **2 Ullensvang og Suldal kommune må bli deleiere i RSK**

I konsesjonen fra 21. desember 1962 punkt 18, ble det bestemt at konsesjonen varte i 60 år til 2022. I konsesjonssøknaden fra RSK for bygging av fem nye kraftverk, samt opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg, går det fram følgende på side 9:

*«RSK-anleggene ble bygget av Hydro på 60-tallet for å forsyne Karmøy fabrikker med jevn kraftproduksjon.»*

I dag ønsker RSK å effektkjøre kraftverkene, samt bygge nye kraftverk. Nå er ikke formålet kraftproduksjon og arbeidsplasser, men å maksimere profitt for eierne. Lyse er eid av kommunene i Rogaland, i all hovedsak Stavanger, Sandnes og Sola.

Grunneierne er klar over at Ullensvang og muligens Suldal kommune ser på lovligheten av at Hydro unngikk hjemfall mv. Uavhengig av lovlighetskontroll må Ullensvang og Suldal kommune bli deleiere i RSK.

### 3 Forslag til pålegg til tiltak

#### Innledning

I konsesjonssøknaden fra RSK heter det på side 4:

*«Hovedformålet med ein revisjon av konsesjonsvilkår er å betre miljøtilhøva i regulerte vassdrag, samstundes som eventuelle endringar vert vurdert opp mot føremålet med konsesjonen som er kraftproduksjon.» (Vår understrekning).*

Energidepartementet har utarbeidet retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår. I retningslinjene heter det på side 15:

*Hovedformålet med revisjon av vilkår er å bedre miljøtilstanden i regulerte vassdrag ved å sette nye vilkår for å rette opp miljøsaker og ulemper som har oppstått som følge av reguleringen. Dette må avveies mot formålet med konsesjonen som er kraftproduksjon.*

RSK unnlater å nevne en viktig del av hovedformålet med en revisjon av konsesjonsvilkårene, nemlig at revisjonen skal rette opp «ulemper» som har oppstått som følge av reguleringen. Samtidig er RSK påpasselig, i begge konsesjonssøknadene, med å presisere at de vil bidra positivt lokalt. Det er vanskelig å se at de innledende lovordene til RSK i søknaden, følges opp med konkrete forslag til tiltak. Vi vil videre i dette innspillet, kreve noen tiltak som det er på overtid at RSK tar ansvar for.

#### Vegen til Valldalen

Den kommunale vegen Kv 4618 inn til Valldalen er i dårlig stand. Vegen ble i sin tid bygd som en bulldoserveg. Det bli brukt stedbundende masser av varierende kvalitet. Det mangler grøfter på innsiden av vegen. Stikkveiter mv. holder ikke mål. RSK har planlagt å deponere store mengder sprengstein ved Liamyrane. Dette er masser som er velegnede til vegbygging. RSK må ta kostnadene med å skifte ut massene, samt anlegge grøfter, stikkveiter mv. I tillegg må vegen asfalteres. Vegen vil da blir mindre kostbar å vedlikeholde.

Den første delen av vegen forbi dammen er rasutsatt både sommer- og vinterstid. Når Valldalsvegen brøytes opp om våren ligger snøen lengst i Hellemobakkane. RSK må anlegge en tunell/rasoverbygg i Hellemobakkane, slik at sikkerheten til brukerne av Valldalsvegen bedres.

Grunneierne viser til Den Norske Turistforening sin høringsuttalelse som fra 31. oktober 2024, som på side 8 skriver:

*«For å sikra at Valldalsmagasinet vert ei sikker ferdselsåre er det to element som er viktig. Først av alt må det byggast vintersikker veg frå dammen i Valldalen til Grøvestølen eller Grytingsstølen. Her bør det etablerast parkering som Lyse held open i perioden 1.mars til etter påske.»*

I tillegg er det behov for autovern fra dammen til Austre Valldalen. Det samme gjelder for vegen til Middalen, som ligger vanskelig til i en bratt li.

### **Ferdselsveg på østsiden av Valldalsdammen**

I overskjønnet side 27 går det fram at RSK ble pålagt å bygge bro (klopp) over elva nord for Hyttejuvet. I tillegg skulle RSK «ellers skutt vekk framspringende partier».



Bilde av kryssing av bekken fra Hyttejuv.

RSK gjorde minimalt med tiltak. De skjøt ikke bort framspringende partier, eller bygde en brukende bro over bekken/elva. Revisjonen er en god anledning til å la RSK få mulighet til å utbedre det som ikke ble gjort, eller ble gjort mangelfullt.

Det kreves i første omgang at RSK første del av gangstien bygges en enkel traktorveg. Da vil det være enklere å få inn maskiner slik at ei bro kan bygges og at et par mindre fjellpartier kan fjernes. Også arealene øst for Valldalsvatnet må få tilkomst.



Inntegning av trase for traktorveg klasse 7 eller 8

Tiltakene fra Valldalsdammen og innover er viktig for eiendommene på østsiden av vannet, da Valldalsvatnet er farlig å ferdes med båt.

### Båtutsett og naust



Bilder av båtutsett i Votna

Begge bildene er av samme båtutsett. I det høyre bildet kan båtutsett skimtes øverst oppe. Votnamagasinet varierer med 45 meter. Båtutsett må naturligvis gå ned til LRV på 975 moh. Dagens rampe er bygd alt for kort. Rampene må i tillegg utvides ett eller to steder, slik at det er mulig å snu bil med tilhenger. Det er vanskelig og trafikkfaring å rygge med båthengere over lange smale, svingete kjørespor. Dette gjelder alle båtutsettsramper som blir omfattet av konsesjonen.

For østre del av Valldalen må RSK i tillegg pålegges å bygge naust ved Åsen, samt utbedre båtutsettsmulighetene. I dag har grunneierne på østsiden av Valldalsvatnet, delvis prisgitt grunneierne på vestsiden med hensyn til rettigheter til parkering, naust mv. RSK ble pålagt noe ansvar i tilleggsskjønnet avhjemlet 16. desember 1975. Arealet som er til disposisjon til båttopplag er imidlertid vesentlig for lite for å avhjelpe ulempene for grunneierne på østsiden.

### **Avklaring av eiendomsgrenser mv.**

Matrikkellovens formålsbestemmelse i § 1 fasetter følgende:

*«Lova skal sikre tilgang til viktige egedomsopplysningar, ved at det blir ført eit einsarta og påliteleg register (matrikkelen) over alle faste egedommar i landet, og at grenser og egedomsforhold blir klarlagde.»*

Etter neddemmingen av de ulike vannene på 1960-tallet, har det blitt vanskeligere og vanskeligere å fastsette grensene mellom eiendommer, da terrenget har blitt endret etter neddemmingen. Tidligere var det slåttemark, støylsvoller mv. som viste hvor grensene gikk.

I vassdragsloven § 4 er det fastsatt at det såkalte strandlinjeprinsippet/geometriske prinsipp gjelder. Det er den opprinnelige strandlinje som er avgjørende. Revisjonen skal blant annet kompensere/korrigere ulemper ved utbyggingene. Grunneierne krever at RSK pålegges å klarlegge grensene mellom LRV og HRV mellom de ulike eiendommene som går ned i de regulerte vannene. Kommunene er matrikkelmanndighet.

Fastsettingen av grenser mellom eiendommer ned i vassdrag, kan i praksis gjøres ved at Ullensvang og Suldal kommune blir tilført midler av RSK til å komme med forslag hvor grensene skal gå. Naboer vil da kunne vurdere forslaget fra kommunen. Blir grensene akseptert, merkes grensen i HRV. Aksepteres ikke grenseforslaget fra kommunen, står grunneierne fritt til å ta saken til jordskifteretten for en endelig avgjørelse.

## 4 Befaring

Grunneierne krever befaring våren/forsommeren 2025 med NVE. Det er viktig med tidlig befaring rett etter at snøen er borte, slik at NVE ser vannmagasinene nedtappet.

  
Vetli Felland  
Advokat

Kopi:

Ullensvang kommune: [postmottak@ullensvang.kommune.no](mailto:postmottak@ullensvang.kommune.no)

Suldal kommune: [postmottak@suldal.kommune.no](mailto:postmottak@suldal.kommune.no)

Grunneiere vi representerer